

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisen ja julkisyhteisöjen ostolaskutietojen julkaisemisen hanke

KUNTALIITON TALOUSTORSTAI EXTRA
26.2.2025

Mistä hankkeessa on kyse?

Miksi tarvitaan hankintatietojen kehittämistä?

- Julkisten hankintojen volyyymi 37,6 mrd. euroa vuodessa.
- Julkinen sektori hankkii paljon kansalaisten käyttämiä palveluita ja omassa palvelutuotannossa tarvittavia tuotannontekijöitä.
- Enemmän tarjouksia, enemmän kilpailua.
- Julkisen hankinnan rooli on merkittävä erilaisten yhteiskunnallisten tavoitteiden edistämiseksi.
- Miten ja mihin rahat käytetään?
- Miten, millaisia ja kuinka laadukkaita palveluita julkinen sektori tuottaa?
- Ongelmana on edelleen, ettei meillä ole käytettävissä riittävästi tietoa, jonka avulla hankintoja ja taloutta voitaisiin johtaa tietoperustaisesti (esim. millä toimenpiteillä saavutetaan säästöjä?)

Hallitusohjelmakirjaukset

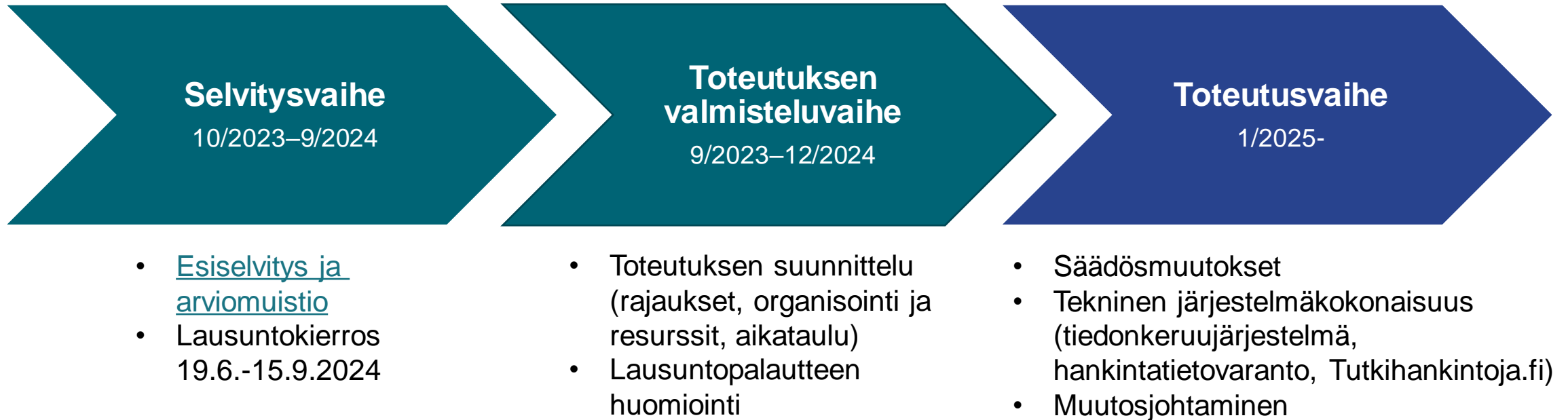

- Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontaa vahvistetaan ja **perustetaan hankintatietokanta**, joka mahdollistaa kehitystoimien ja lainsäädäntömuutosten arvioinnin, parhaiden käytäntöjen levittämisen ja väärinkäytösten havaitsemisen.
- **Säädetään julkisyhteisöjen ostolaskudata** avoimesti ja keskitetysti **julkaistavaksi** ilman erillistä pyyntöä.
- Kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietojen, kuten ostolaskutietojen julkisuutta sekä oman tuotannon ja ostopalveluiden, vertailukelpoisuutta parannetaan.
- Tietovarannolla on lisäksi kiinteä yhteys muihin hallitusohjelman julkisia hankintoja koskeviin kirjauksiin muun muassa **toimenpiteiden kohdentamisen ja vaikutusten todentamisen näkökulmasta** ja esimerkiksi **valvontamekanismina**.

Kansallinen julkisten hankintojen tietovaranto

- Toteutuksen vaiheet

Yleisiä huomioita lausuntopalautteesta

- Hankintatietovarannon perustamista kannatettiin ja esitettyjä toimenpiteitä pidettiin oikeansuuntaisina, tietyin varauksin
- Hankintayksiköille asetettavien uusien velvoitteiden laajuuteen, vaiheistukseen ja aikataulutukseen toivottiin realistisuutta
- Riittäviä siirtymäaikoja toivottiin muutoksen mahdollistamiseksi omissa organisaatioissa
- Pidettiin tarpeellisena jättää tietyt hankintayksiköt / hankinnat soveltamisalan ulkopuolelle (mm. puolustus- ja turvallisuus, varautuminen, huoltovarmuus, pelastustoimi)
- Kattavaa vaikutustenarviota eri toimijoiden näkökulmasta toivottiin
- Tietoturvaan, tietosuojaan ja tietojen kasautumiseen liittyvät riskit arvioitava ja huomioitava huolellisesti sekä hankintayksiköiden ja yritysten liikesalaisuuksien suojaan liittyviä näkökulmia arvioitava huolellisesti
- Osana teknistä hanketta ja vaikutusarvioita on varmistuttava tietojärjestelmien yhteensopivuudesta ja rajapintojen toimivuudesta sekä tarvittavista kehittämistoimista
- Osa toimenpiteistä herätti kysymyksiä ja kritiikkiä, mikä johtuu esimerkiksi muutoksesta aiheutuvista kustannuksista.
- **Lausuntopalaute huomioidaan hankkeessa kattavasti.**

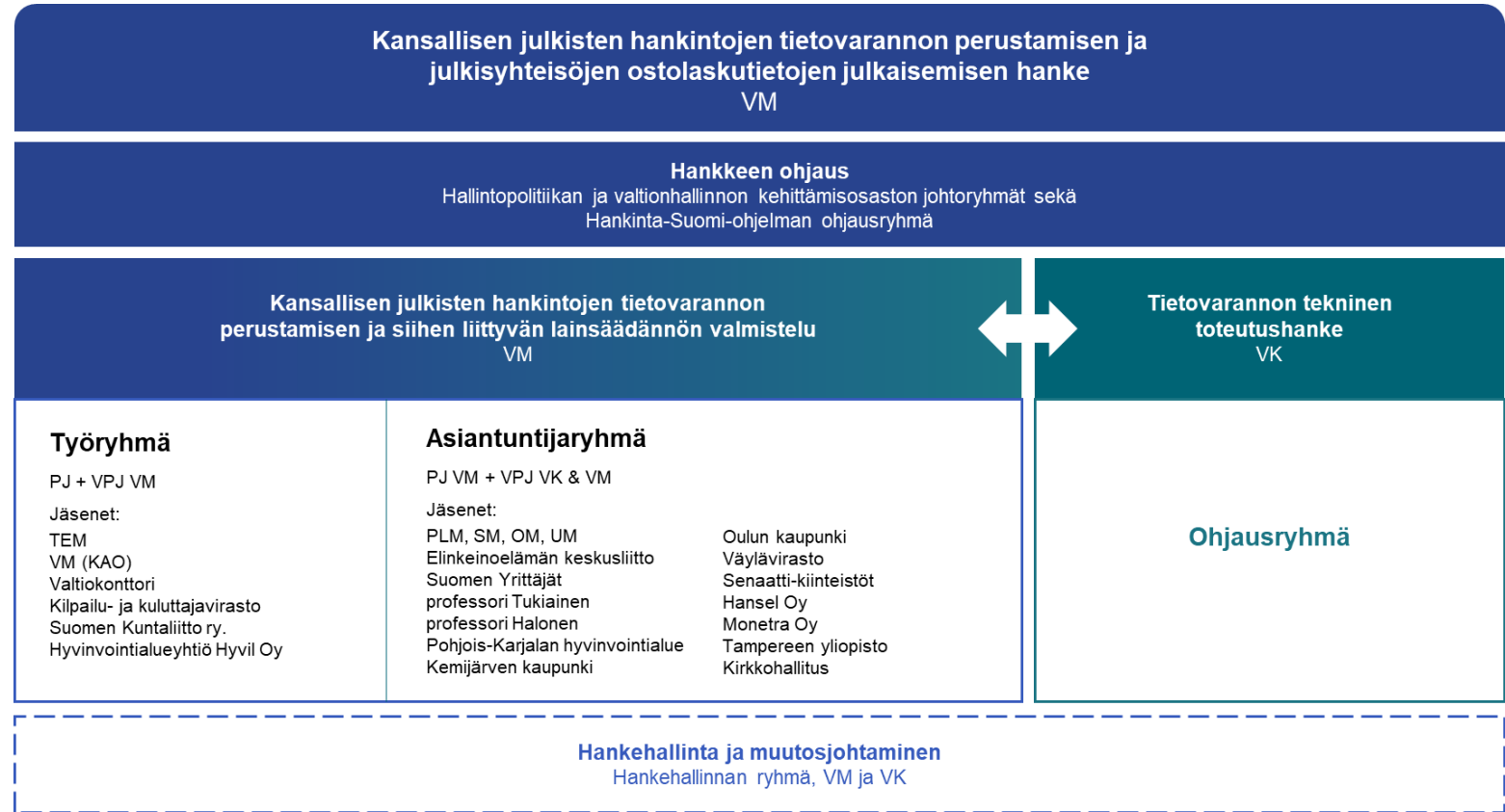
Hanke

Hallitusohjelmakirjausten ja arviomuistiossa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi on asetettu kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisen ja ostolaskutietojen julkaisemisen hanke.

Hankkeen toimikausi on 17.1.2025–1.5.2027.

Hanke rakentuu kahdesta osasta:

- Valtiovarainministeriön johtamasta **lakihankkeesta**
- Valtiokonttorin asettamasta erillisestä **teknisestä toteutushankkeesta**

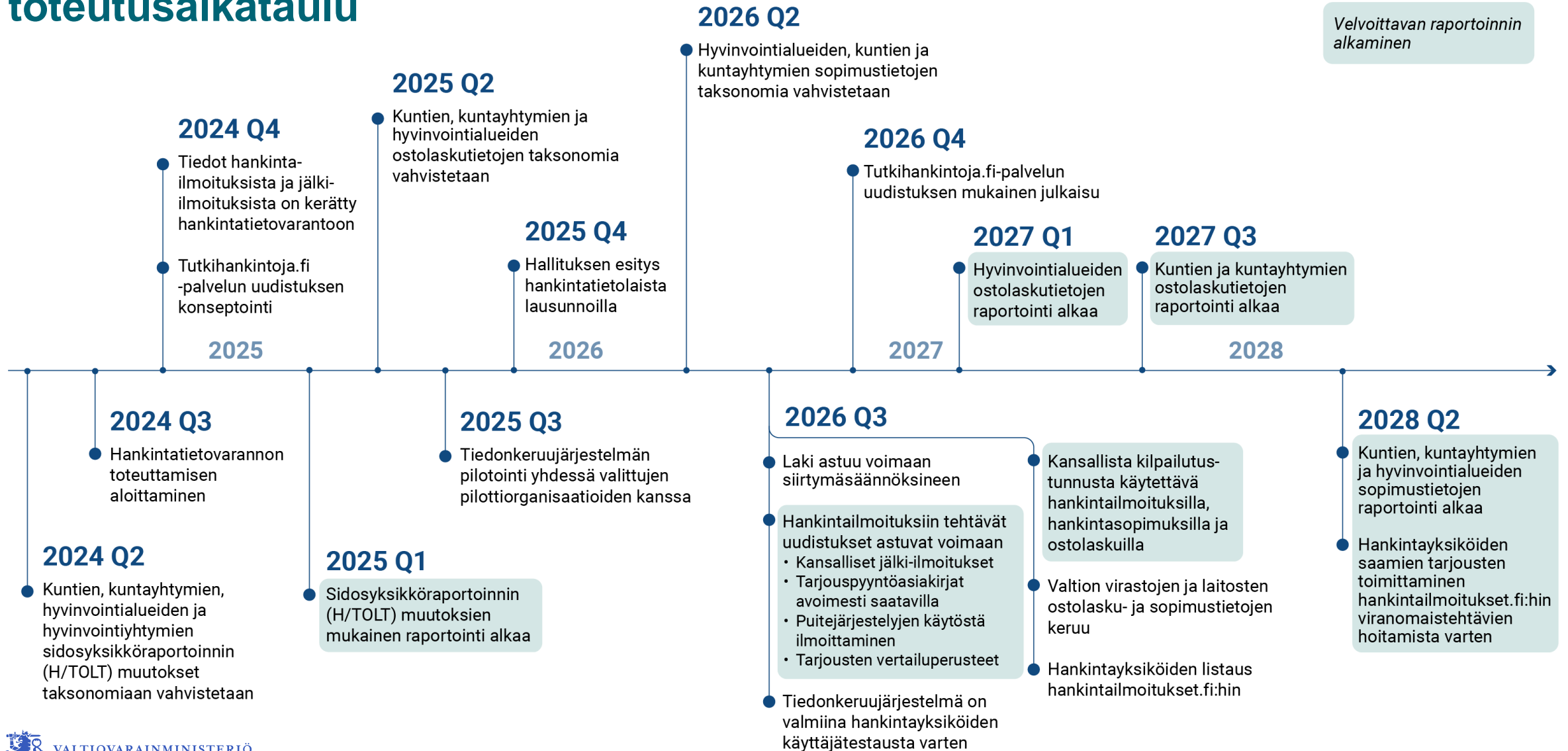
Hankkeen tehtävät (1/2)

- Toteutetaan hallitusohjelman hankintatietoja koskevat ja niihin liittyvät tavoitteet laaditun arviomuiston pohjalta sekä valmistellaan tarvittavat lainsäädäntömuutokset hallituksen esityksen muotoon.
- Toteutetaan tavoitteiden saavuttamisen edellyttämä hankintatietovaranto sekä tarvittavat muutokset muihin mahdollisiin julkishallinnon yhteisiin tietojärjestelmiin. Työssä otetaan huomioon mahdollisuudet hyödyntää olemassa olevia tietojärjestelmiä ja -palveluita sekä niiden kautta käytettävissä olevaa tietoa.
- Varmistetaan riittävä muutostuki, viestintä ja koulutus hankintayksiköille, tarjoajille ja muille toimijoille muutoksen onnistumisen varmistamiseksi.

Hankkeen tehtävät (2/2)

- Määritellään tarvittavat organisaatorajaukset sekä tarkennetaan kerättävien tietosisältöjen laajuus
- Määritellään tietovarannon omistajuus- sekä ohjaus- ja ylläpitovastuut sekä kuvataan muiden oikeudet tietoihin.
- Arvioidaan toimenpiteiden taloudellisia ja muita vaikutuksia.
- Arvioidaan keinot hankintatietovarannon toteuttamisesta ja ostolaskutietojen keräämisestä kunnille ja hyvinvointialueille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen tai velvoitteiden purkamiseen
- Arvioidaan esityksen vaikutukset tiedonhallinnan järjestämiseen, vastuisiin ja tietoturvaan sekä asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon
- Laaditaan tiedonhallintalain 8 §:n 2 momentissa ministeriöltä edellytetty tiedonhallinnan muutosten arviointi. Tunnistettava:
 - nykytila ja suoritettava arvio tavoitetilasta valmistettavan lain näkökulmasta
 - tiedonhallintaan kohdistuvien säännösten vaikutukset viranomaisten toimintaan
- Osana tietovarannon toteutusta laaditaan järjestelmän tietoturva-vaatimukset, tunnistetaan järjestelmän tietueason tietoturva, tiedon kasautumisvaikutukset ja muut riskit sekä määritellään toteutettavat kasaumavaikutuksen ja muiden riskien hallintatoimenpiteet.

Toimenpiteet ja alustava toteutusaikataulu

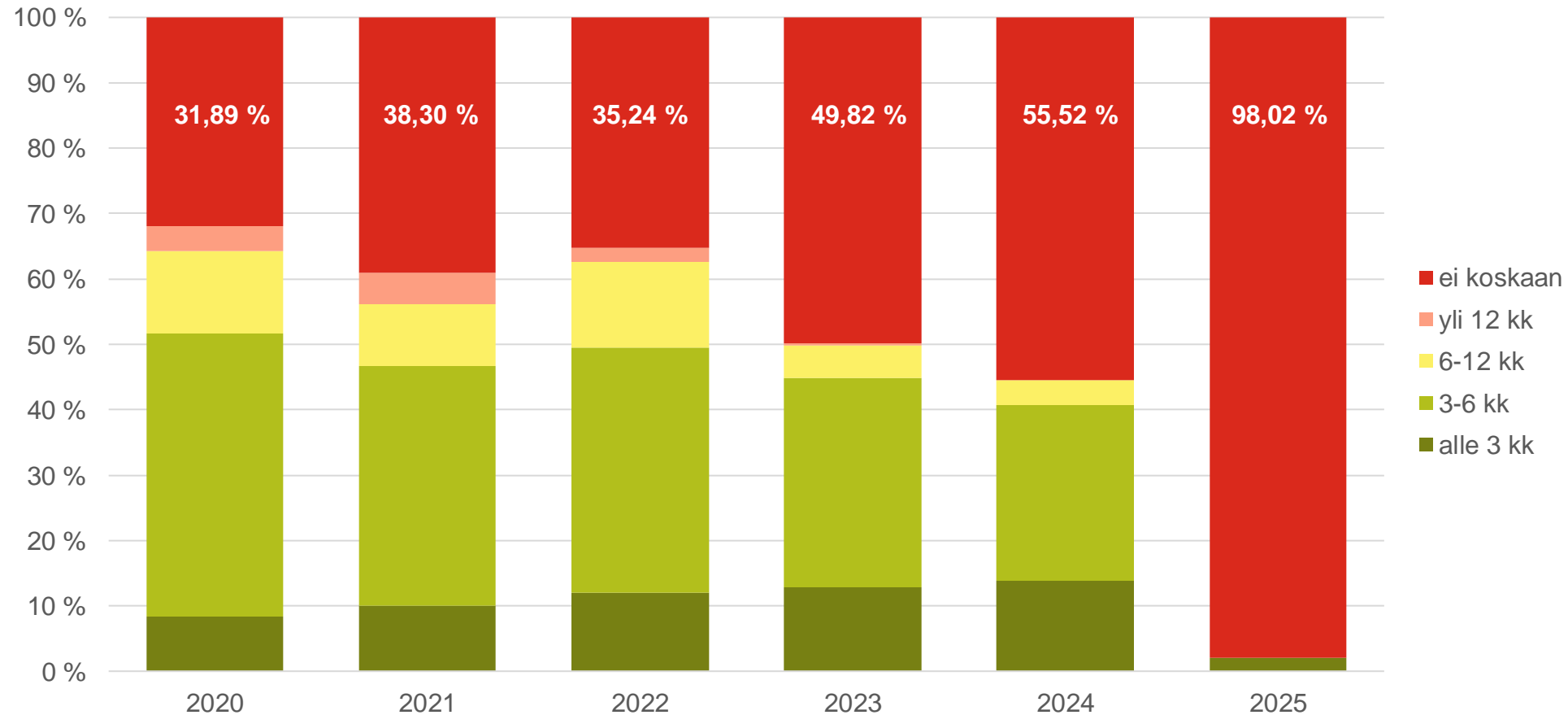

Hankkeen taustaa

Jälki-ilmoittamisen tilastoja

Vuoden aikana käynnistettyihin kilpailutuksiin tehdyt jälki-ilmoitukset

(Missä ajassa vuoden 202x aikana käynnistettyihin kilpailutuksiin on tehty jälki-ilmoitus?)

Kansallinen julkisten hankintojen tietovaranto

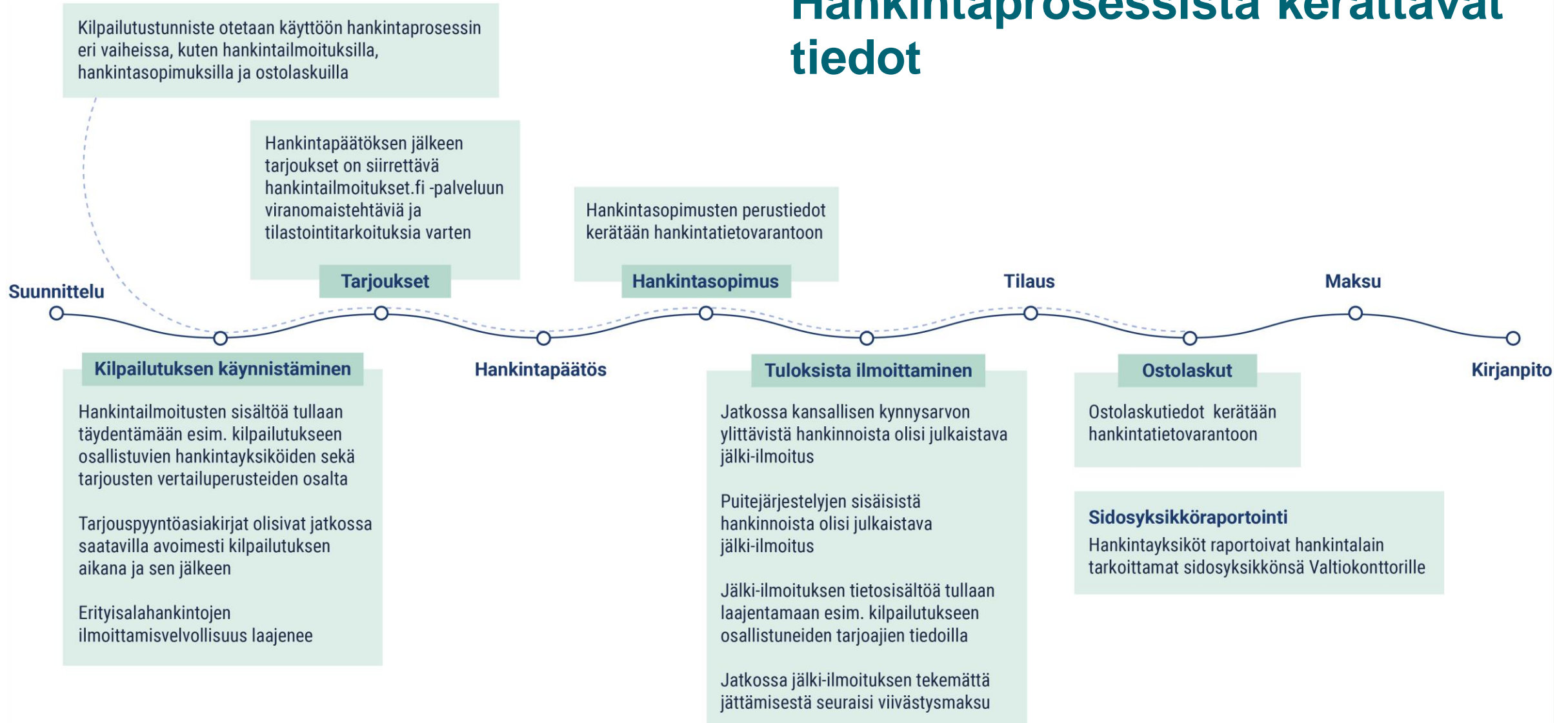
38
mrd. €
Julkisten hankintojen arvo

“ Toimivat ja reilut markkinat
“ Kustannus-
tehokkaammat julkiset hankinnat
“ Tietoperusteisempaa julkista johtamista

Vahva ja välittävä Suomi

Hankintaprosessista kerättävät tiedot

The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the page, creating a sense of movement and design. The lines are of varying lengths and curves, some starting from the left edge and others from the right edge.

Hankkeen hyödyt ja ostolaskutietojen julkaisu

Tietovaranto on edellytys hankintojen tietoperusteiselle kehittämiselle*

Mahdollistaa julkisten hankintojen mm. kustannusvaikuttavuuden arvioinnin ja kehittämisen, mikä on tällä hetkellä erittäin haastavaa tai jopa mahdotonta

Investointi maksaa itsensä takaisin ja tuottaa jatkuvaa hyötyä julkiselle taloudelle

Tietovaranto edistää merkittävästi muun muassa avointa hallintoa, korruption torjuntaa, tietojohtamista ja digitalisaatiota

Muistiossa ehdotettujen toimenpiteiden avulla päästään tähän tilanteeseen

Nykytilanne

Hankinnat yhteensä

5M €

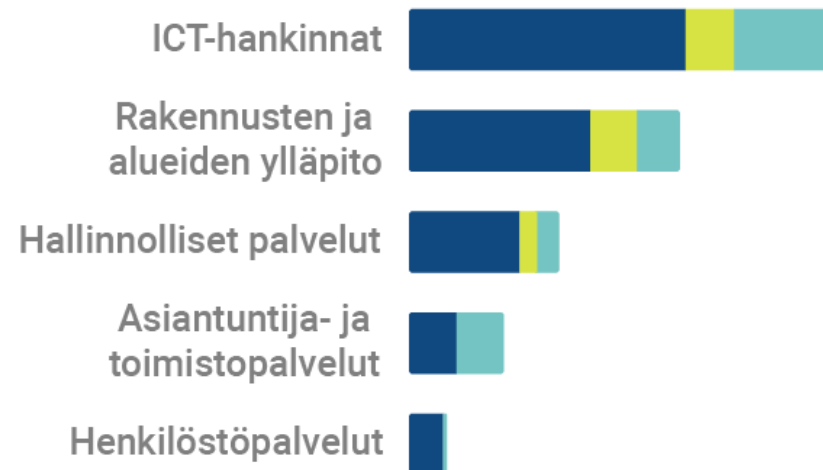

Hankinnat yhteensä

5M €

Kilpailutetut hankinnat

70%

■ Kilpailutetut ■ Suorahankinnat
■ Sidosyksikköhankinnat

ORGANISAATION X HANKINNAT

Nykyisellään saatavilla olevat tiedot

PÄIVÄMÄÄRÄ	HANKINTA-YKSIKKÖ	HANKINTA KATEGORIA	TILI	TOIMITTAJA	LASKUN TUNNISTE	SUMMA	KILPAILUTUS-TUNNUS	SOPIMUS-NUMERO	PALVELULUOKKA/TOIMINTO
2023-12-01	Organisaatio X	Asiantuntija- ja toimistopalvelut	Käännös- ja tulkkaukspalvelut	Toimittaja A 123456-7	123456789	12345,6	123abc	123456	Perusopetus
2023-10-08	Organisaatio X	ICT-hankinnat	ICT-palvelut	Toimittaja B 123456-7	123456789	12345,6		456789	Esiopetus
2023-10-02	Organisaatio X	Hallinnolliset palvelut	Posti- ja kuriiripalvelut	Toimittaja C 123456-7	123456789	12345,6			Yleishallintopalvelut
2023-09-06	Organisaatio X	ICT-hankinnat	ICT-palvelut	Toimittaja D 123456-7	123456789	12345,6	456abc		Esiopetus

Kilpailutustiedot

KILPAILUTUSTUNNUS	456abc
HANKINTAYKSIKKÖ	Organisaatio X 123456-7
KILPAILUTUKSEN PERUSTEELLA VALITTU TOIMITTAJA	Toimittaja D 123456-7
TOIMITTAJAN TOIMIALA	Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
SOPIMUSKAUSI	3 vuotta
SOPIMUKSEN KOKONAISARVO	150 000 €
SOPIMUKSEN KÄYTTÖ	140 000 € !
LAAJUUS	Kansallinen
HANKINTAMENETTELY	Avoin
KILPAILUTUKSEEN SAAPUNEIDEN TARJOUSTEN MÄÄRÄ	7

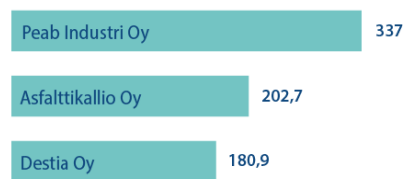
Sopimustiedot

SOPIMUSTUNNUS	456789
HANKINTAYKSIKKÖ	Organisaatio X 123456-7
TOIMITTAJA	Toimittaja B 123456-7
TOIMITTAJAN TOIMIALA	Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
SOPIMUSKAUSI	2 vuotta
SOPIMUKSEN KOKONAISARVO	35 000 €
SOPIMUKSEN KÄYTTÖ	15 000 €

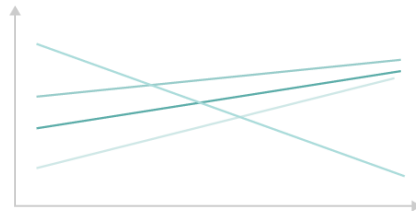
Mielelläni. Maakunnassa on tehty viimeisen 6kk aikana 53 kilpailutusta, joista 22 on ylittänyt EU-kynnysarvon ja loput ovat olleet kansallisia hankintoja. Kynnysarvon ylittäviä suora hankintoja on tehty aiempia vuosia vähemmän.

Maakunnassa tehtyihin kilpailutuksiin tulee keskimäärin muuta maata vähemmän tarjouksia. Kilpailutuksien voittajat eivät kuitenkaan ole samoja vaan varioivat enemmän kuin maassa keskimäärin. Näin ollen kilpailutukseen osallistuvalla tarjoajalla voisi olla keskimääräistä paremmat mahdollisuudet menestyä kilpailussa.

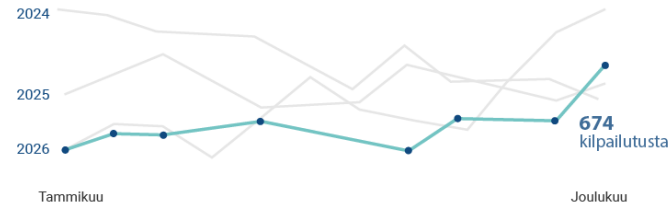
TOP3 suurimmat toimittajat ostojen perusteella kuluneella kvartaalilla

Tarjoajien määrän kehitys per CPV-koodi yli ajan

Kilpailutuksia oli määrällisesti vähiten kuluvana vuonna

Ensi kertaa valittujen yritysten osuus kilpailutuksissa

20 %

[Siirry markkinakatsaukseen >](#)

Voinko vielä auttaa sinua?

Yritykseni toimii alalla X ja tarjoamme tähän ratkaisua

Alallanne ei ole viime vuosina ollut montaa kilpailutusta, mutta useita suuria sopimuksia on täyttymässä. Mikäli sopimusten täytyminen jatkuu samaa vauhtia, useampi yli 100 000 € sopimus täyttyy kuuden kuukauden sisällä.

Seuraavan 6kk aikana umpeutuvia sopimuksia

Sopimuksen sisältö	Hankintayksikkö	Toimittaja	Sopimuksen käyttö	Sopimuksen kokonaisarvo	Sopimuskausi
Sisältö	Kunta X	Toimittaja A	108 000 €	120 000 €	5/2025 - 6/2027
Sisältö	Hyvinvointialue Y	Toimittaja B	511 000 €	565 000 €	9/2025 - 12/2029
Sisältö	Kuntayhtymä Z	Toimittaja C	45 000 €	65 000 €	2/2026 - 2/2027

[Tarkastele kaikkia umpeutuvia sopimuksia >](#)

HANKINTAYKSIKKÖ

Pirkanmaan hyvinvointialue

1.1.2024 - tämä viikko

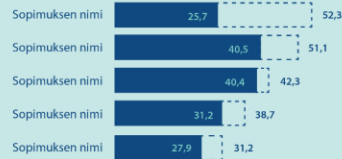
Suodata tietoa

Vertaile

Sopimusten seuranta

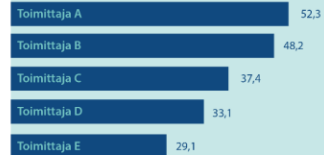
Sopimuksen nimi	Toimittaja	Kokonaisarvo	Käytetty	Voimassa	Optiokausi Käytössä	Kilpailutus
Nimi	Toimittaja A	540 000 €	450 000 €	2.7.2027	Kyllä ☒	🔗
Nimi	Toimittaja B	69 000 €	35 000 €	1.9.2027	Kyllä ☐	🔗
Nimi	Toimittaja C	1 300 000 €	659 000 €	5.9.2028	Ei	🔗
Nimi	Toimittaja D	2 500 000 €	190 500 €	12.12.2028	Kyllä ☒	🔗
Nimi	Toimittaja E	75 000 €	12 000 €	1.1.2028	Ei	🔗

Suurimpien sopimusten käyttö

Toteutuneet hankinnat

Suurimmat toimittajat ostojen perusteella

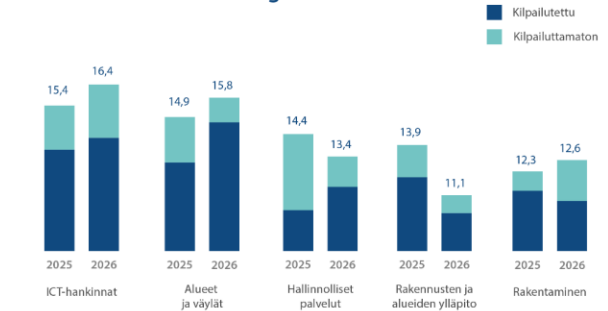
Ostolaskut

Päivämäärä	Toimittajan nimi	Hankintakategoria	Kilpailutustunnus	Sopimustunnus	Nettosumma
7.2.2027	Toimittaja A	Asiantuntija- ja toimistopalvelut	123abc	456xyz	59,9
28.6.2027	Toimittaja B	ICT-hankinnat	123abc	456xyz	4 401,8
28.6.2027	Toimittaja C	Hallinnolliset palvelut	123abc		
15.6.2027	Toimittaja D	ICT-hankinnat	123abc		
5.5.2027	Toimittaja E	Asiantuntija- ja toimistopalvelut	123abc		

Kilpailutustunnuksen tiedot

Sopimuskausi	4/2026 - 4/2028
Sopimuksen kokonaisarvo	950 000 €
Sopimuksen käyttö	229 500 €
Laajuus	Kansallinen
Hankintamenettely	Avoin
Tarjousten määrä	7

Hankinnat hankintakategorioittain

Käynnissä olevat kilpailutukset

Hankinnan nimi ja tyyppi	Määräaika	Menettelytyyppi
Väestöhälyttimien hankinta Pirkanmaan hyvinvointialueen pelastuslaitokselle Tavarahankinnat	26.9.2024	Avoin
Lähetinauton hankinta Pirkanmaan pelastuslaitokselle Tavarahankinnat	26.9.2024	Rajoitettu
Silmäleikkausmikroskooppi Tampereen keskussairaalaan Tavarahankinnat	26.9.2024	Rajoitettu
Viestintä- ja markkinointipalvelut Palvelut	26.9.2024	DPS
Asuntojen muutostyöt Rakennusurakat	26.9.2024	Avoin

Tarkastele menneitä kilpailutuksia →

LUONNOS

Hankkeen vaikutukset (hyödyt ja kustannukset)

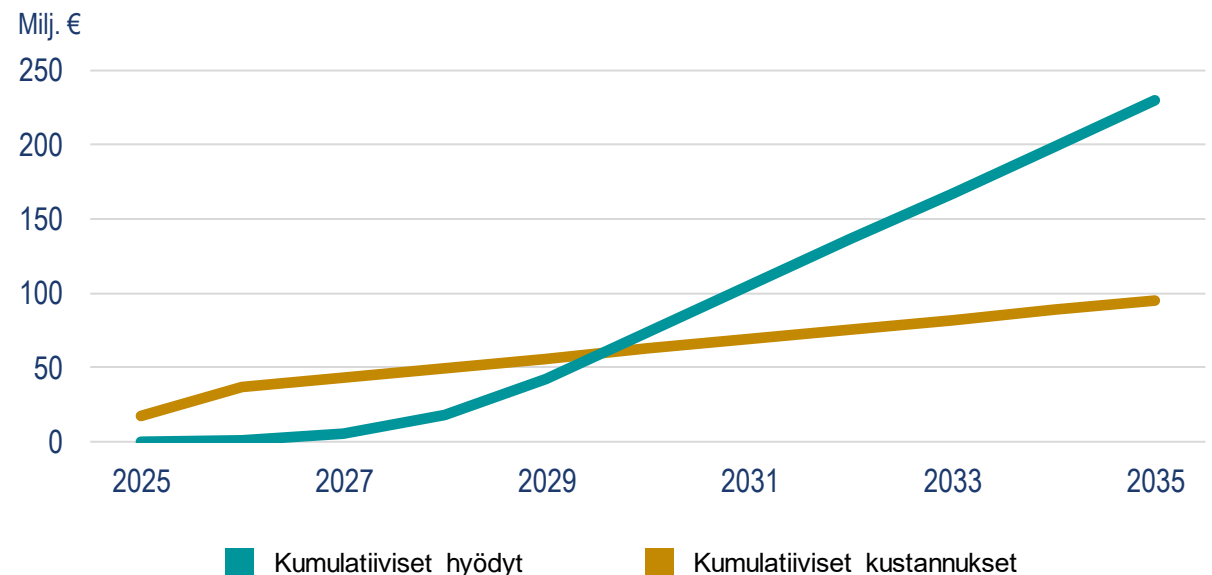
Hankkeen kokonaistaloudelliset vaikutukset

Hankintoihin liittyvien toimenpiteiden säästöpotentiaali vuodessa on

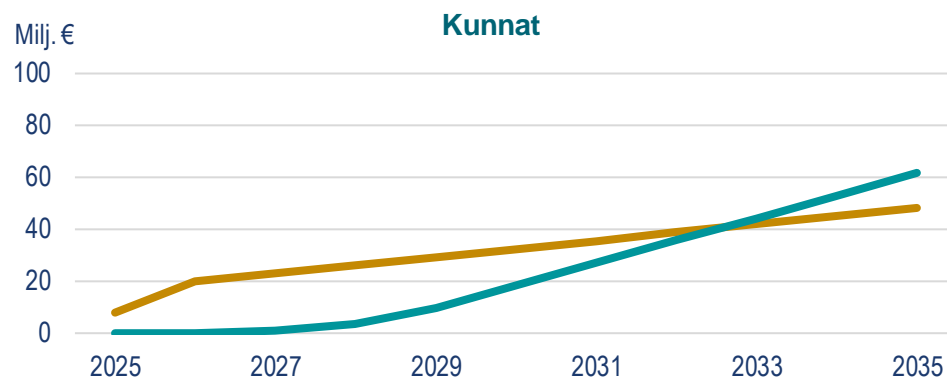
780 milj. €*

Hankintatietovaranto ja sen yhteydessä tehtävät toimenpiteet maksavat itsensä takaisin, mutta hanke mahdollistaa hyödyiltään merkittävästi suurempien toimenpiteiden arvioinnin, tunnistamisen ja kohdentamisen. Hankintatietovaranto on edellytys hallitusohjelman julkisia hankintoja koskevien toimenpiteiden vaikutusten arvioinnille.

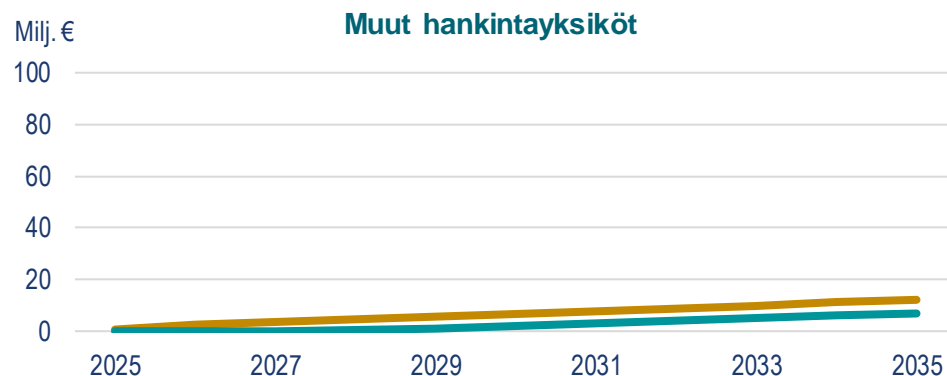
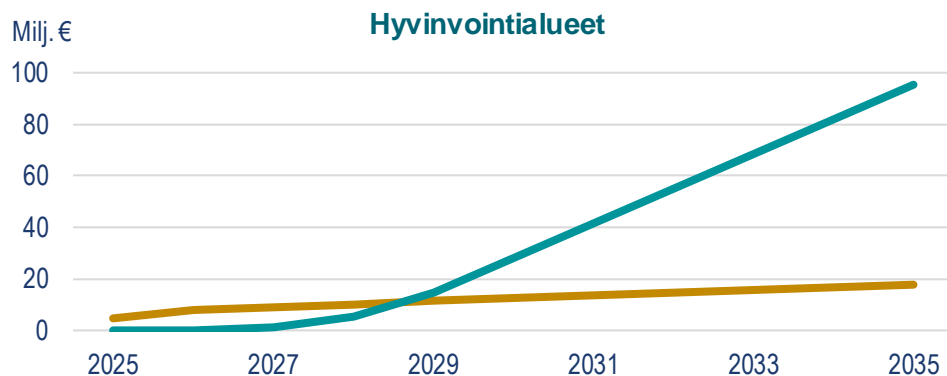
Säästöpotentiaalin realisoimiseksi tarvittava hankintatietovaranto maksaa itsensä takaisin 5-6 vuodessa**

Sektorikohtaiset taloudelliset vaikutukset

- Kumulatiiviset hyödyt
- Kumulatiiviset kustannukset

Hyödyt

- Tarjoajien määrän kasvu (kunnat n. 3,5 M€m HVAt n. 4,4 M€)
- Suorahankintojen väheneminen (kunnat n. 5 M€, HVAt n. 9 M€)
- Tietopyyntöjen väheneminen (kunnat n. 155 t€m HVAt n. 15t€)
- Tietovaranto mahdollistaa 1) kilpailua lisäävien toimien selvittämisen, räätälöinnin ja tehokkaan kohdentamisen, 2) kehitystoimien ja lainsäädäntömuutosten arvioinnin, 3) parhaiden käytäntöjen levittämisen, 4) väärinkäytösten havaitsemisen ja 5) KKV:n valvonnan vahvistamisen ja tehostamisen. (Halonen, Soini ja Tukiainen 2024)
- Esim. Hankintojen kokonaisläpinäkyvyydellä on negatiivinen vaikutus korruptioriskeihin (27-65 milj.euroa).

Hallitusohjelmakirjaukset kuntien ja hyvinvointialueiden uusista tehtävistä

- Valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita.
- Hallitus sitoutuu rahoittamaan täysimääräisesti hyvinvointialueille asetettavat mahdolliset uudet tehtävät tai niiden laajennukset tai keventämään tehtäviä vastaavasti.

Osana hallituksen esityksen valmistelua arvioidaan hallitusohjelman mukaisesti keinot hankintatietovarannon toteuttamisesta ja ostolaskutietojen keräämisestä ja julkaisemisesta kunnille ja hyvinvointialueille aiheutuvien **kustannusten korvaamiseen tai vastaavasti olemassa olevien tehtävien ja velvoitteiden purkamiseen.**

Miten voin osallistua?

The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the frame from the bottom and sides, creating a sense of movement and depth. The lines are smooth and vary in curvature, some appearing as gentle arcs while others are more pronounced curves.

Kunnat ja kuntayhtymät

Hyvinvointialueet ja -yhtymät

Muut

Valtion virastot ja laitokset (Handin käyttäjät)

Verkkolaskulaki

Hankintatietolaki

Kirjanpitolaki

KILA hyvinvointialue- ja kuntajaoston (kirjanpitolaki 8. luku 2 ja 3 §), yleisohjeet ja lausunnot

Kuntalaki 120 a §

VN asetus, Kuntalaki 120 a § 2. mom.

Kuntalaki 120 a § 3. mom.

TATITYY

Taksonomia

VM-asetus

Ostolaskutiedot

Kirjanpitoliedot

Kuntien Aura-käsikirja (TATITYY hyväksyy)

Ostoreskontrajärjestelmä

Kirjanpitojärjestelmä

Laki hyvinvointialueesta 120 §

VN asetus, HVA-laki 120 § 2. mom.

HVA-laki 120 § 3. mom.

Ostolaskutiedot

Kirjanpitoliedot

Hyvinvointialueiden Aura-käsikirja (TATITYY hyväksyy)

Ostoreskontrajärjestelmä

Kirjanpitojärjestelmä

?

Talousarviolaki

24 c § määräyksenantovaltuus

Tilikartat

...

Ostolaskut

Sopimukset

Handi

?

Tiedonkeruujärjestelmä

Hankintatietovaranto

?

Kuntien ja hyvinvointialueiden raportoimien tietojen tietomääritysten ylläpidon yhteistyöryhmä (TATITYY) on perustanut ostolaskutietoja käsittelevän alatyöryhmän

- Ryhmä valmistelee ostolaskutietoja koskevaa taksonomiaa ja alustavasti tämä tulee osaksi muuta kuntataksonomiaa
- Taksonomian mukainen tietosisältö kiinnitettäisiin kesällä 2025 ja vahvistettaisiin VM:n asetuksella kesällä 2026
- Alatyöryhmässä on edustettuna valtion viranomaisten lisäksi kuntia, hyvinvointialueita, Kuntaliitto, Hyvil Oy jne.
- Alatyöryhmän työn tulokset tulevat aikanaan lausuttavaksi

Miten valmistelu etenee?

- Tietovarantoa koskeva lainsäädäntöhanke sekä teknisen toteuttamisen hanke etenevät rinnakkain. Vaikuta työ- ja asiantuntijaryhmien jäsenten kautta hankkeeseen.
- Lainsäädäntöhankkeessa erillisiä kuulemis- ja kysymysvastaustilaisuuksia.
- Syksyllä 2025 pilotteja
- Tavoitteena HE-luonnos lausuntokierrokselle 10-11/2025, HE eduskunnalle 3-4/2026.

Tutustu hankkeeseen lisää

VM:n ja Valtiokonttorin verkkosivut

- *Hankesivut tulossa pian*

Hankeikkunassa

- vm.fi/hanke?tunnus=VM009:00/2025

Tapahtumat, esimerkiksi

- Valtiokonttorin aamukahvivilaisuudet
- Kuntamarkkinat

Uutiskirjeet

- Hankinta-Suomi –uutiskirje
- Valtiokonttorin Kuntien ja hyvinvointialueiden talousraportoinnin tiedote

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!